

УДК 633.34.631.52

Мікус В.Є., Коленчук М.М.

Буковинський інститут агропромислового виробництва НААН

СЕЛЕКЦІЯ ЗЕРНОБОБОВИХ КУЛЬТУР НА БУКОВИНІ

Соя – найважливіша білково-олійна культура світового значення. Дякуючи багатому складу, соя широко використовується як продовольча, кормова і технологічна культура [1].

Вона відіграє важливу роль у балансі продовольчих ресурсів, а також у підвищенні культури землеробства, азотному балансі ґрунту та структурі посівів [2]. Зернобобові культури є чудовим попередником під зернові культури, а з їх кореневими і поживними останками в ґрунті залишається до 50-60 ц/га органічної маси з вмістом 50-125 кг азоту, 10-20 кг фосфору і 40-70 кг калію [3, 4].

Україна має чи найбільші в Європі можливості культивування сої і може повністю забезпечити власні потреби в ній [5].

На базі Буковинського інституту АПВ селекційна робота з соєю ведеться з 1952 року [6]. За останні роки лабораторією селекції зернобобових культур передано на державне сортопробування і отримано авторські свідоцтва на 4 сорти сої: Іванка, Чернівецька 9, Ксенія, Георгіна. Сорти високопродуктивні, з підвищеним вмістом в насінні білка і олії, імуностійкі, не уражаються хворобами і не пошкоджуються шкідниками, що дозволяє отримувати високі врожаї. Усі сорти створені методом гібридизації з послідувачим індивідуально-родинним добром згідно методики [7]. Сорти зернового напрямку, холодостійкі, не вилягають, придатні до механізованого збирання і володіють високим біометричними показниками. Сорти Іванка та Чернівецька 9 визнані національними стандартами. У лабораторії селекції зернобобових культур ведуться первинні ланки насінництва по всіх чотирьох сортах.

У 2012 році лабораторією зернобобових культур на державне сортопробування буде передано два перспективних сор-

тозразки сої, які володіють цілим рядом високих показників як по урожайності так і по якості зерна.

У Чернівецькій області соя займає близько 40 тисяч гектарів, близько половини цих площ займають наші сорти. Також сорти нашої селекції вирощуються у Тернопільській, Хмельницькій, Херсонській, Миколаївській, Кіровоградській, Черкаській, Івано-Франківських областях господарствами різних форм власності.

Література:

1. Бахмат О.М. Соя – культура майбутнього. / Бахмат О.М. – Кам'янець-Подільський. – 2009.
2. Бабич А.О. Сучасне виробництво і використання сої. / Бабич А.О. – К.: Урожай, 1993. – С. 8-12.
3. Шевніков М.Я. Бобові культури – фактор стійкості та біологізації землеробства в сучасних умовах. / Шевніков М.Я.// Корми і коромовиробництво. – Вінниця. – 2008. – № 62. – С. 84-89.
4. Бабич А.О. Вирощування зернобобових на корм. / Бабич А.О. – К.: Урожай. – 1975. – 232 с.
5. Лещенко А.К. Соя. / Лещенко А.К., Сичкарь В.И, Михайлов В.Г. Марьюшкин В.Ф. – К.: Наук. думка, 1987. – 255 с.
6. Голохоринська М.Г. Перспективи селекції та вирощування сої в південно-західному регіоні Лісостепу України. / Голохоринська М.Г., Вихристюк М.А., Мікус В.Є., Коруняк О.П.// Селекція і насінництво. – 2005. – № 90. – С. 44-49.
7. Доспехов Б.А. Методика полевого опыта. /Доспехов Б.А. – М.: Агропромиздат, ВАСХНИЛ, 1981. – С. 18.

